

EconWelfare geeft advies verhogen dierenwelzijn

Binnen het Europese project EconWelfare zochten wetenschappers uit acht landen samen naar beleidsinstrumenten voor het verhogen van het dierenwelzijn. Daarbij werd de sociaal-economische impact in ogenschouw genomen. De projectgroep rondde deze zomer zijn onderzoek af en komt tot de conclusie dat er verschillende beleidsmogelijkheden zijn voor Europa, maar dat de beste aanpak per land verschilt.

Hans Spoolder
Wageningen UR Livestock Research

In de afgelopen decennia zijn er al grote stappen gezet op het gebied van dierenwelzijn. Toch vindt 77 procent van de Europese burgers verdere verbetering noodzakelijk, zo blijkt uit peilingen. Om te komen tot succesvolle verbeteringen, is het in de eerste plaats nodig dat de maatregelen haalbaar en betaalbaar zijn, zo vindt ook de Europese Commissie. Zij stelde het project EconWelfare in met als doel te komen met adviezen voor effectieve en betaalbare beleidsmaatregelen die het dierenwelzijn vooruithelpen. Hans Spoolder van Wageningen UR Livestock Research is leider van het project.

Inventarisatie

De projectgroep, met deelnemers uit Nederland, Verenigd Koninkrijk, Spanje, Italië, Macedonië, Polen, Zwitserland en Zweden, begon zijn opdracht in 2008, en verzamelde eerst 84 Europese initiatieven uit de praktijk, die zich profileerden met een beter dierenwelzijn. Binnen de studie zaten onder meer de Nederlandse initiatieven Volwaardkip en Comfortclassvarken. "Samen met stakeholders is gekeken naar de sterke en zwakke kant van alle initiatieven. Ook is de stakeholders gevraagd welke maatregelen zij het effectiefst achten bij het verbeteren van het dierenwelzijn, zoals wetgeving, sturing vanuit de markt of voorlichting aan het publiek", vertelt Spoolder.

"Een mooie conclusie uit dit onderzoek is dat maatschappelijke organisaties zich er sterk voor maken dat de veehouder voldoende financiële waardering krijgt; veehouders moeten wel de middelen hebben om de extra maatregelen uit te kunnen voeren", zegt Spoolder. "Nog een opvallende conclusie is dat het vermarkten van dierenwelzijn op zich bijzonder lastig kan zijn. Retailers zijn er in toenemende mate van overtuigd dat dierenwelzijn alleen in een totaalconcept te verkopen valt, met daarin ook zaken als: milieu, lekkere smaak, gemakkelijk te bereiden."

De belangrijkste conclusie uit het onderzoek is echter dat de verschillen tussen de lidstaten groot zijn. In het ene land lijkt wetgeving effectiever, in het andere land voorlichting richting burgers enzovoorts. Daardoor kon de projectgroep géén Europees breed beleidsadvies geven. 'No one size fits all', vat Spoolder de uitkomsten samen.

Verskil in ontwikkeling

De verschillen tussen de lidstaten komen deels voort uit de ontwikkelingen op het gebied van dierenwelzijn in de afgelopen decennia. Sommige landen zijn al erg ver in het verbeteren van de leefomstandigheden van dieren, zoals Zweden en het Verenigd Koninkrijk, terwijl dierenwelzijn in Polen en de Oost-Europese landen pas veel later een issue werd. De projectgroep bracht de ontwikkelingsstadia in 'dierenwelzijnsdenken' in kaart en gaf aan in welke stadia de verschillende landen verkeren (zie figuur 1). De landenverschillen in economische consequenties voor het verhogen van het dierenwelzijn zijn eveneens groot. Enerzijds doordat het ene land verder is in zijn ontwikkeling op het gebied van dierenwelzijn, anderzijds doordat bedrijfsaanpassingen in sommige landen veel goedkoper gerealiseerd kunnen worden door bijvoorbeeld lagere arbeidskosten. De projectgroep modelleerde een aantal scenario's. Ze bracht voor de varkenshouderij onder meer in kaart wat het effect is op de kosten van het primaire bedrijf wanneer 20 procent van de dieren volgens hoge welzijnsnormen gehouden moet worden (vergelijkbaar met biologisch) en 80 procent op een niveau vergelijkbaar met één Beter Levensster inclusief stro op de vloer. De resultaten staan in tabel 1.

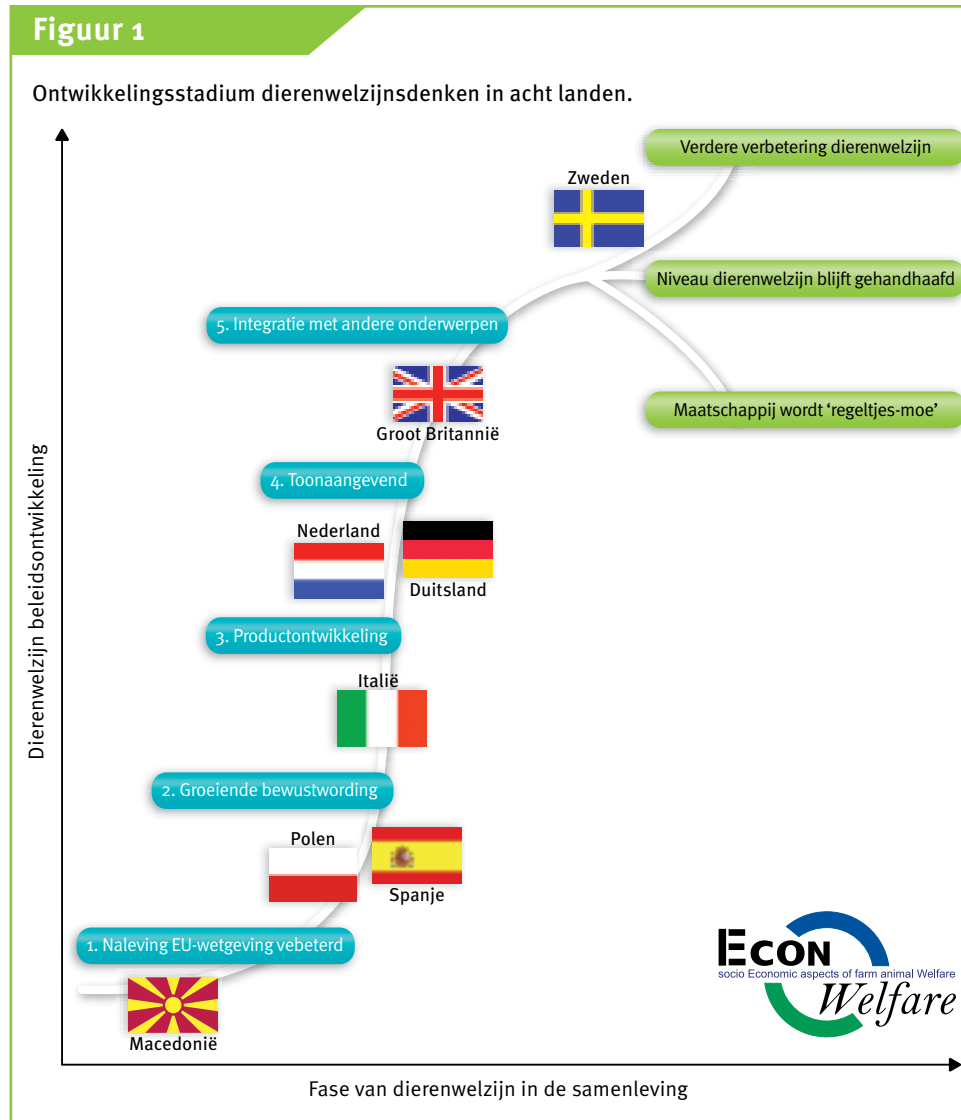
Het berekenen van de economische consequenties in de keten is veel lastiger. Tegenover de meerkosten voor de boer staan ook extra opbrengsten vanwege de markt waarvoor geproduceerd wordt. Die laatste zijn moeilijk in te schatten, evenals de consequenties voor de

vierkantsverhouding in de keten. Daarvoor is een stuk van de financiële boekhouding van commerciële marktpartijen nodig, en dat inzicht wordt helaas niet gegeven.

Adviezen voor Brussel

Hoewel de beleidsinstrumenten voor het verhogen van het dierenwelzijn per land verschillen, kwam de projectgroep wel tot adviezen die bruikbaar zijn voor de Europese Commissie. Zo werd een beslisboom ontwikkeld die uitwijst welke beleidsinstrumenten het interessantst zijn voor de individuele landen. In de beslisboom wordt rekening gehouden met onder andere: de mate van ontwikkeling op de welzijns ladder, de mate van wetgeving op het gebied van dierenwelzijn, de huidige marktontwikkelingen en de maatschappelijke bewustwording. Verder wordt geadviseerd bij de normstelling niet te kijken naar de omstandigheden waaronder dieren gehouden worden, maar naar de effecten van de houderij op de gezondheid en het welzijn van de dieren. Dat laatste zou namelijk, ondanks de verschillende omstandigheden binnen Europa, zoveel mogelijk gelijk moeten zijn. Tot slot kan de 'overall doelstelling' van de Commissie om het welzijn verder te verbeteren het beste centraal gecoördineerd worden vanuit (bijvoorbeeld) het op te richten European Network of Reference Centres (ENRC) voor dierenwelzijn.

Meer informatie is te vinden op: www.econwelfare.eu

Tabel 1

Effect op de kosten voor de varkenssector als 80 procent van de dieren in een met stro verrijkt hok wordt gehouden en 20 procent onder zeer welzijnsvriendelijke omstandigheden (vergelijkbaar met biologisch). Er is in dit overzicht geen rekening gehouden met meeropbrengsten uit de markt.

	Polen	Nederland	Zweden	Verenigd Koninkrijk	Spanje	Denemarken	Moldavië	Italië
Aantal zeugen (mln.)	1,37	1,03	0,17	0,49	2,5	2,3	0,035	1,1
Aantal vleesvarkens (mln.)	18,41	14,17	3,02	9,27	40,5	54,8	0,47	11,7
Aantal dieren in 'Beter Leven' (1 ster + stro)	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Aantal dieren in zeer welzijnsvriendelijke huisvesting ('biologisch')	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Totale kosten voor de sector (mln. €)	325	572	117	110	1555	2283	6	405
Prijsstijging (per kg levend gewicht) om kostentoe name te compenseren	+18%	+28%	+24%	+10%	+29%	+34%	+13%	+18%